

PESTI ENDRE

1920. MÁRCIUS 21. BÁTORKESZI – 1992. DECEMBER 9.

KATONAI SZOLGÁLAT, BEOSZTÁSAI

Honvédelmi Minisztérium Politikai Főcsoportfőnökség, agitációs alcsoportfőnök	1951. január 1.–1952. szeptember 10.
Petőfi Nevelőtiszti Akadémia, parancsnok	1952. szeptember 10.–1954. október 20.
Sztálin Politikai Akadémia, parancsnok	1954. október 20.–1956. október 31.
3. (budai) karhatalmi ezred, majd Pest megyei karhatalom, parancsnok	1956. november 8.–1957. március 31.
Személyügyi Csoportfőnökség, csoportfőnök-helyettes	1957. március 31.–1957. október 30.
Személyügyi Csoportfőnökség, csoportfőnök	1957. október 30.–1961. augusztus 31.
Személyügyi Csoportfőnökség állományában beiskolázva a pártfőiskolára	1961. szeptember 1.–1963. július 1.
Egyesített Tiszti Iskola, iskolaparancsnok	1963. július 1.–1967. február 15.
Budapest Helyőrség Parancsnokság, parancsnok	1967. február 15.–1973. december 1.
Személyügyi Csoportfőnökség állományában beiskolázva a pártfőiskolára	1961. augusztus 31.–1963. július 1.
Egyesített Tiszti Iskola, iskolaparancsnok	1963. július 1.–1967. február 15.
Budapest Helyőrség Parancsnokság, parancsnok	1967. február 15.–1973. december 1.

RENDFOKOZATAI

őrnagy	1951. január 1.
alezredes	1951. május 1.
ezredes	1952. augusztus 20.
vezérőrnagy	1963. július 5.

PÁLYÁJA

Apja, Pesti András lakatos volt, anyját Vitek Erzsébetnek hívták. A hat elemi elvégzése után kitanulta a tímár mesterséget. 1941. októberben vonult be katonai szolgálatra a piliscsabai lángszórós századhoz, 1942. májusban alakulatával kivitték a frontra. 1943. január 18-án szovjet hadifogságba esett, a fogolytáborban antifasiszta iskolát végzett.

A hadifogságból 1947. májusban tért vissza Magyarországra, belépett a Magyar Kommunista Pártba, 1948-ban a Magyar Dolgozók Pártjába is átvették. Hazaérkezése után a kommunista párt a hadifogoly-fogadó bizottság tagjaként kiküldte Romániába, ahol megszakítással (1948. január–május) 1949. januárig tartózkodott. 1949. januárjától júniusig az újpesti pártbizottság üzemszervezési osztályvezetője volt, majd négyhónapos pártiskolát végzett. Ezt követően megtették az MDP Budapesti Bizottsága Agitációs és Propaganda Osztályának helyettes vezetőjévé.

1951. január 1-jén őrnagyi rendfokozattal hivatásos tiszti állományba került, de már májusban alezredesi, 1952. augusztusban pedig ezredesi rendfokozatot kapott. Eddigi adataink szerint katonai iskolát nem végzett. A Honvédelmi Minisztérium Politikai Főcsoportfőnökség agitációs alcs csoportfőnökeként, 1952. szeptembertől a Petőfi Nevelőtiszti Akadémia, illetve 1954. októbertől 1956. október 31-ig a Sztálin Politikai Akadémia parancsnokaként szolgált.

Életrajzában így írt az 1956-os forradalom alatti szerepéről: „23-án reggel [az] Akadémián belül Lukács alezredes vezetésével Nagy Imre hívei szervezett akcióba kezdtek. Rendkívüli taggyűlésen követelték, forduljunk a Párthoz, hogy radikálisan rendezze a kérdéseket, és támogassuk az egyetemi ifjúságot. Lukács alezredes kész követelésekkel állott elő, amely lényegében azonos volt a Petőfi Kör 16 pontjával, egyes kérdésekben még jobboldalibb volt. [...] Délután, miután engedélyezték a felvonulást, kérelemmel jött hozzám Lukács őrnagy [sic!], hogy kisebb csoportokban engedélyezzem, hogy megnézzék a felvonulást, és esetleges provokációknál közbe léphessenek. Engedélyeztem, utólag kiderült, hogy a kimenő elvtársakat zárt rendben vitte ki. A visszaérkező elvtársak jelentették a helyzetet, elrendeltem a riadót, hol a tiszti gyűlésen ellenforradalmi megmozdulásnak értékeltem a felvonulást, Lukács alezredes kivételével mindenki egyetértett velem. Utána Batta [Bata] elvtárs magához hívatott, közölte velem, hogy 150 főt küldjek a Rádió védelmére, löni nem szabad. 24-től kezdve kiadtam a tűzparancsot, ahol tudtuk segítettük az elvtársakat és a Pártbizottságokat. Véleményem szerint 29-éig az Akadémia hallgatói eredményesen és jól harcoltak. 31-én a »Forradalmi Bizottság« leváltott, bejöttem a HM-be, majd 4-én szovjet elvtársak kivittek Tökölre.”

1956. november 8-tól 1957. március 31-ig a 3. (budai) karhatalmi ezred, majd a Pest megyei karhatalom parancsnokaként működött. Ebben a minőségében volt tagja az Uszta Gyula elnöklete alatt működő Katonai Tanácsnak, így jelentős szerepet játszott a forradalom fegyveres leverésében.

1957. márciusban a HM Személyügyi Csoportfőnökség csoportfőnök-helyettese, 1957. október végén csoportfőnöke lett. 1961. szeptembertől kétéves pártfőiskolát végzett. 1963. júliusban vezérőrnagyi rendfokozatot kapott, és kinevezték az Egyesített Tiszti Iskola iskolaparancsnokává. 1967. februártól 1973. december 1-jei nyugállományba vonulásáig a Budapesti Helyőrség Parancsnokságának parancsnokaként szolgált.

1957. október végéig a HM Személyügyi Csoportfőnökség csoportfőnök helyettese, majd ugyanitt csoportfőnök 1961. augusztus végéig. A HM Személyügyi Csoportfőnökség állományában maradván pártfőiskolára küldték, ahol 1963. júliusáig tanult, ezután az Egyesített Tiszti Iskola iskolaparancsnoka 1967. február közepéig, közben 1963. júliusában megkapta vezérőrnagyi kinevezését is. Utolsó beosztásában a budapesti Helyőrség Parancsnokságában szolgált parancsnokként, egészen 1973. december 1-jén esedékes nyugdíjazásáig.

KITÜNTETÉSEI

Magyar Népköztársaság Érdemérem arany fokozata (1950)
Magyar Népköztársaság Érdemrend V. fokozata (1951)
Kiváló Szolgálatért Érdemérem (1955)
Vörös Csillag Érdemrend (1955)
Felszabadulási Jubileumi Emlékérem (1970)
Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérem (1957)
Szolgálatért Érdemérem 15 év után (1966)
Felszabadulás jubileumi Emlékérem (1970)
Szolgálatért Érdemérem 20 év után (1971)
Szocialista Hazáért Érdemrend (1972)
Vörös Csillag Érdemrend (1973)

FORRÁSOK

Hadtörténeti Intézet és Múzeum Központi Irattár 31718.
Csendes László–Gellért Tibor: *Az MN vezető állománya*. Hadtörténelmi Levéltár Magyar Néphadsereg KGY (Különgyűjtemény) C 213.
Csendes László–Gellért Tibor: *Kronológia a honvédség történetéből, 1945–1990*. HVK Tudományos Munkaszervezési Osztály, Budapest, 1993.
Berki Mihály: *Pufajkások*. Magyar Fórum, Budapest, 1993.
Kahler Frigyes–M. Kiss Sándor: *„Mától kezdve lövünk” tíz év után a sortüzekről*. Kairosz Kiadó, Budapest, 2003. 147., 241.